

Jezus is Heer

Psalm 72:1 en 6 (gezongen) / Matteüs 6:25-33 / 1 Korintiërs 12:3-7

Hervormde Gemeente Maranatha Nieuw-Lekkerland 27 april 2025

Geliefde gemeente van de Heer Jezus,

Een zogeheten missionaire toerustingdienst over Koning Jezus. Dat is het vanavond hier in de Maranathakerk in Nieuw Lekkerland. Dat wil zeggen, dat we stil staan bij de aloude christelijke belijdenis, dus bij het uitgesproken geloof vanaf het begin van de kerk: Jezus is Heer!

En nu hoop ik maar dat dat ook onze, niet alleen uitgesproken, maar ook doorleefde belijdenis is.

In ieder geval gaan we afvragen wat dit geloofsstatement betekent voor ons leven en onze missie als christenen in de samenleving van vandaag.

En je begrijpt: dit thema is gekozen, omdat het vandaag Koningsdag is in Nederland. Maar met alle respect voor onze Oranje-majesteit Willem-Alexander, wij gaan het natuurlijk hebben over een andere koning.

Toch, dat beeld van een koning, dat brengt natuurlijk wel iets binnen bij ons. Kijk, in onze democratische landen waar er nog sprake is van koningshuizen, denk aan de Scandinavische landen, denk aan Engeland, denk aan ons eigen land, daar hebben die koningen en koninginnen natuurlijk niet veel meer te zeggen. Hun macht is in de loop van de tijd ingeperkt, ze vervullen vooral een verbindende en een ceremoniële rol, om de eenheid van het land te verbeelden.

Ondertussen zien we wel steeds weer en misschien ook wel meer bazen en baasjes in de wereld hun kop opsteken met ouderwetse koning- en keizerallures. Vandaag noem je dat autocraten, of als ze nog iets verder gaan, gewoon ook: dictators, en ze proberen dan vaak ook wel de macht in de

familie te houden, en dan wordt het al gauw een beetje een dynastie.

Maar dat is het wel hè, dat vroegere koningschap: de absolute zeggenschap. Vanouds is een koning of een keizer de baas, de machthebber. Zijn woord is wet, hij is de opperste wetgever, bestuurder en rechter in één.

Maar zoveel macht in menselijke handen, dat is natuurlijk ongezond. Het zijn sterke benen die die weelde kunnen dragen. Het gaat dan ook vaker fout dan goed met zoveel macht in één hand. Zeker, als je er van wilt uitgaan, dat de leiding van een land, à la het koningsbeeld van Psalm 72 uit de bijbel, er is ten dienste van het welzijn van het geheel, dus van alle onderdanen, van heel de samenleving, de zwaksten en kwetsbaarsten voorop.

Dus daar is in de loop van de geschiedenis de democratie voor bedacht, om het gevaar van tirannie te voorkomen. Democratie is niet alleen dat iedereen mag meestemmen bij het kiezen van een regering, maar ook hoort de zogeheten Trias Politica er wezenlijk bij: de scheiding der machten, zodat ze elkaar een beetje kunnen afremmen en in balans kunnen houden, als er eentje wel erg autocratische neigingen krijgt, en grondrechten horen erbij, voor individuele burgers en minderheden. In het huidige Rusland is dat na de periode van Gorbatsjov en Jeltsin mislukt. Daar heerst weer een soort tsaar.

En het zal heel spannend worden hoe dat in Amerika gaat aflopen de aankomende jaren. De eerste periode van deze president hebben de democratische instituties van de Verenigde Staten het wel overleefd, maar de sfeer is nu een stuk grimmiger en er is nu een duidelijker plan om de macht rondom deze president en zijn entourage te concentreren.

Maar goed, de vraag is nu vanavond voor ons: wie of wat kronen wij tot onze koning. De kroon ligt hier op het kroningskussen klaar. De vraag is: wie of wat kronen wij? En

als er een troon zou staan in ons leven: wie of wat zit er bij ons op de troon? Wie of wat heeft het te zeggen in ons leven? Wat zijn onze leidende principes, wat zijn de fundamentele waarden, in ons leven? Wie of wat is onze gids, onze wegwijzer? Of ook nog iets verder: wie of wat regeert niet alleen in ons particuliere leven, maar in heel onze werkelijkheid? Van wat of van wie denken wij en geloven wij dat die de wereld uiteindelijk bepaalt en regeert? Welke macht, welke kracht, welk idee, welk motief, welke god?

Een eerste punt. Ik heb er twee. Als de heilige apostel Paulus in zijn brieven de gemeente van toen op het hart drukt dat de basis van alle christelijk geloven is: de belijdenis: Jezus is Heer, Jezus is de *Kurios*. Dan wil dat vooral zeggen in die tamelijk totalitaire Romeinse samenleving van toen: de keizer is dus niet de Heer! Andere machten zijn dus niet het hoogste! En ook mijn ego is niet de haan die koning kraait.

Als je het hele bijbelboek Openbaring, dat in de bijbel is gekomen ter bemoediging van christenen die zwaar onderdrukt worden, als je dat bijbelboek op één noemer wilt brengen, citeer dan de groet die Johannes de ziener, bij de opening van zijn geschrift, brengt. Hij zegt: genade voor julle en vrede, van God de Vader, en van God de Geest, èn – daar komt het: van Jezus Christus, de getrouwe getuige, de getrouwe martelaar dus, ja, de eerstgeborene der doden en de overste van de koningen der aarde. Hem, die ons liefheeft en ons uit onze zonde, dus uit onze vervreemding van God, verlost heeft door zijn bloed, dus door zijn zelfovergave aan het kruis, Hij heeft ons tot een Koninkrijk voor zijn God en Vader gemaakt, Hem zij de heerlijkheid en de kracht tot in alle eeuwigheden (Openbaring 1:4-6).

Kijk, het gaat dus om dezelfde tegenstelling als bij de profeten. Bij de profeet aller profeten, Elia, bijvoorbeeld. Zijn naam zegt het al: El Jahu: de HERE, Jahweh, is God. Als de HERE God is,

dan is niet Baäl god, dan zijn er geen andere goden en machten die aanspraak op ons leven kunnen maken.

En dan is dus natuurlijk de eerste vraag aan ons deze. Als de Bevrijder God: want Ik ben de HERE jullie God die jullie uit de slavernij, uit het gevangen zijn in een wereld van kwaad, schuld en schaamte, heeft bevrijd, als Die zegt: heb dan ook geen andere goden voor mijn Aangezicht, dan is de vraag: hoe gaan wij dat laten zien?

Als van Jezus gezegd wordt, in die groet van Johannes op Patmos: Hij heeft ons door zijn kruis en opstanding verlost van onze afgescheidenheid van God, Hij heeft de vervreemding opgeheven, de kloof gedicht, door zijn bloed, en ons een Liefde gebracht, waarachtige Liefde, die zonde en dood overwint, en Hij heeft ons zo gemaakt tot burgers van een Koninkrijk dat zetelt in de hemel, hoe gaan wij dan de koningskinderen zijn, de waarachtige onderdanen, burgers van dat Koninkrijk? Vandaag. Niet zomaar burgers van het Koninkrijk der Nederlanden, maar burgers van het Koninkrijk der hemelen.

Laat ik een clou geven. Ga even met mij mee naar het gouverneurspaleis van Pilatus in Jeruzalem. Als Jezus verhoord wordt door de Romeinse gouverneur, die gepokt en gemazeld is in materialistisch machtsdenken, waar heel de wereld – ook onze wereld – van vergeven is, dan komen ze te spreken over macht. Ben jij de Koning der Joden, vraagt de veel oudere Pilatus aan Jezus. En Jezus vraagt: hoe komt u op die vraag, heeft u dat zelf bedacht of beweren anderen dat?

Ja man, ik ben toch geen Jood, zegt Pilatus, waarom denk je dat die gasten buiten, jou aan mij overleveren, voor een doodvonnis? Niet voor wat omgegooide tafeltjes op het tempelplein hoor. Dat doen ze alleen omdat ik in jou een rebel tegen onze keizer geacht wordt te zien, een tegen-macht, een concurrent van de macht. Maar ik zie er niet veel van.

Klopt, zegt Jezus: want mijn Koninkrijk is niet à la deze wereld, dan zou er wel een legertje gewapende kornuiten om mij heen hebben gestaan en gevochten hebben om mijn arrestatie te voorkomen. U denkt alleen vanuit uw eigen schema's van macht. Mijn Koninkrijk is anders!

Dus je bent toch een koning, zegt Pilatus. Nou ja, als u het zegt, zegt Jezus, maar Ik ben gekomen om te getuigen van de waarheid, en de waarheid is: God is liefde, en God wil dat wij uit liefde leven, en een ieder die uit die waarheid is, die zal luisteren naar mijn stem. Zo ben ik koning (Johannes 18:33-37). En zo zal Ik ook een concurrent zijn van jouw macht, sterker nog: Overwinnaar.

Of denk nog even ook aan het laatste Avondmaal, dat aan dit verhoor vooraf ging: Johannes 13, nadat Jezus met palmtakken is binnen gehaald als koning in Jeruzalem. Nou ja, dan moeten ze aan tafel. Maar er waren geen voetwas-bedienden besteld, dus hoe moest dat nou? In de gemeenschap van Jezus was er geen volgeling die het nederige werk wilde doen. Dus deed Jezus het zelf, en toen Hij ging zitten zei Hij: begrijpen jullie nu wat ik gedaan heb? Jullie noemen mij: Meester en Heer, en terecht want Ik ben het. Welnu, als Ik, jullie Heer en Meester, nu jullie de voeten heb gewassen, behoren ook jullie elkaar de voeten te wassen, want Ik heb jullie een voorbeeld gegeven. Voorwaar, voorwaar Ik zeg jullie: een bediende staat niet boven zijn heer, noch een gezant boven zijn zender. Als je dit weet, zalig ben je als je het ook doet.

Of nog even uit de andere evangeliën een citaatje van Jezus: jullie weten, dat zij die regeerders heten, heerschappij voeren over hun onderdanen, en dat rijksgroten macht uitoefenen. Zó zal het echter onder jullie niet toegaan. Wie groot wil worden, zal jullie dienaar zijn. Wie van jullie de eerste wil zijn, zal aller bediende zijn, want ook de Zoon des Mensen is niet gekomen om zich te laten dienen, maar om te dienen en zijn leven te geven als losprijs voor velen.

Dus broers en zussen: als jij Jezus kent als jouw verlosser, jouw Heiland, en als jouw Here, wie kan er dan nog anders dan Hij op de troon van jouw leven zitten? Of denk je echt dat je beter af bent met je eigen zelfbeschikking en autonomie, zelfs ten opzichte van God de Barmhartige? Volg Hem na. In nederigheid en dienstbaarheid, in liefde en barmhartigheid, als rechtvaardige en als vredestichter. Volg Hem na door je leven in te zetten voor anderen, nee wij hoeven geen prijs meer te betalen, of een plicht te vervullen, of een oordeel te dragen, dat is door Jezus gedaan, wij zijn vrij, gekocht en betaald, onder het beslag van schuld en schaamte, van tekort en kwaad vandaan gehaald. Maar volg Hem na, als een vrij mens, als iemand die met alle talenten die je hebt, zich inzet voor een zo goed mogelijk leven, niet alleen voor je zelf, maar juist en vooral ook voor anderen, en voor de omgeving die God ons heeft gegeven om daarin samen te leven, met uitzicht en hoop op het definitieve Koninkrijk van God. .

Welnu dat was punt 1. Zeg maar het punt van de inspanning, waarin je iets laat zien van Jezus als koning in jouw leven. Niet alleen door hier te zijn, op zondag in een kerk, maar juist ook door de week..

Nu punt 2, altijd wat korter dan het eerste.

Niemand zegt Jezus is Heer, dan door de Heilige Geest, schrijft Paulus. Terecht, want ja, het is wel een zaak van geloof, van vertrouwen, van je open stellen, of van open gebroken worden, voor een werkelijkheid achter de werkelijkheid zoals we die doorgaans zien. Die belijdenis – Jezus is Heer - is niet de conclusie van een optelsom of een logische waarneming en redenering. Integendeel. Nou ja, je kunt nog zeggen: ik neem de figuur van Jezus als voorbeeld en zijn onderwijs als leidraad voor mijn leven. In die zin kies ik Hem als gids. Dat is dan jouw eigen beslissing. Maar is Jezus daarmee dan ook Heer, Koning van heel de werkelijkheid? Want dat is toch wel de pretentie van de evangelische boodschap, nietwaar?

Legendarisch is het verhaal over wat zijn laatste avond bleek te worden, van de beroemde en bekende Zwitserse theoloog Karl Barth, die als beeldbepalend theoloog, hoogleraar en daardoor ook als kerkleider, met name in Duitsland, vele stormen in de kerk en de maatschappij in zijn tijd trotseerde, en dat was dus de tijd van de twee wereldoorlogen en het begin van de koude oorlog in de 20^e eeuw. Wij denken wel eens: wat een angstige tijd leven we in vandaag, maar onze grootouders en overgrootouders konden daar ook over meepraten, toen, denk ik.

Karl Barth had op die laatste avond van zijn leven gebeld met zijn oude vriend Eduard Thurneysen, en hij had de gedenkwaardige woorden gesproken, ik citeer in het Duits: „Ja, die Welt ist dunkel. Nur ja die Ohren nicht hängen lassen! Nie! Denn es wird regiert, nicht nur in Moskau oder in Washington oder in Peking, sondern ... hier auf Erden, aber ganz von oben, vom Himmel her!“ Dat was 9 december 1968. Op 10 december overleed Barth. Even voor de beeldvorming: 1968, jaar van studentenrevoltes, van Vietnam, van Martin Luther King en Robert Kennedy die werden vermoord.

Es wird regiert. Er wordt geregeerd. Jezus is Heer!

Profetische woorden, niet vanuit Moskou, Washington, of Beijing, maar vanuit de hemel wordt de wereld geregeerd, vanuit de hemel wordt onze wereld naar haar bestemming gevoerd, en dus ook ons leven. Ons leven en onze wereld zijn in Zijn Hand. In de Hand van God de Alregeerder, met Christus zittende aan zijn rechterzijde.

Wij kunnen ons enorme zorgen maken, denk ik, jong en oud, en terecht. Als je zelf in de problemen verzeild raakt, financieel, of qua gezondheid, of in zware tegenstellingen op het werk, of in de familie of in welk verband dan ook. Maar ook over het grotere geheel kun je forse zorgen hebben, over het klimaat, over de oorlogsdreigingen, over migratiestromen, over de sfeer van verruwing, verharding en veroordeling, over hoe het ons

zal vergaan als we ouder worden en nu nog jong zijn, of wat het worden zal voor de komende generaties, van kinderen en kleinkinderen, als we al wat op leeftijd zijn.

Jezus zegt: maak je niet bezorgd, breng je te binnen dat God regeert, de God en Vader die ik in jullie leven heb gebracht als liefhebbende en genadige God. Zoek zijn Koninkrijk en zijn gerechtigheid, en dan zul je ondervinden dat Hij voor je zorgt, door alles heen.

Ik zou zeggen, lieve zussen en broers in het geloof: breng ook dat vandaag in de praktijk: dat je leeft en doet wat je hand vindt om te doen, en daar ook gerust planmatig mee om kan gaan, hoe zet ik mijn talenten, jonger en ouder als ik ben, in ten dienste van Gods Koninkrijk, maar dat je dan ook kan loslaten. Dat het niet een te zware last wordt, want het hangt niet van ons af. Maar dat je ook opgewekt en opgeruimd in alle vreugde een koningskind bent, die weet – al verklaart de ongelovige je voor dwaze dromer misschien – maar die weet van de komst van Gods nieuwe wereld. En ga dan elke avond ook gerust slapen en zeg maar naar omhoog, Heer ik leg me te rusten, ik ga slapen, het is uw wereld, ik laat het over aan U. Geen paniek, geen angst, geen wanhoop, maar geloof, hoop en vertrouwen, want Hij regeert. Ik zou zeggen: laat daar ook iets van zien, niet alleen hier in de kerk, maar ook door de week. Bij koning Jezus is het niet zwoegen en tobben, en alleen maar hard je best doen of aanvechting, maar ook welgemoed geloof, blijdschap en vertrouwen.

Welnu dat was punt 2, het punt van de ontspanning.

Alles nog eens samengevat: laat Jezus regeren in je leven, dat vraagt inspanning in navolging en liefde, en het brengt ontspanning in overgave en vreugde.

Amen

Zingen: Juich voor de Heer (Opwekking 461)